

4. Порятунок архівів і початок створення архівних фондів, присвячених війні. *Державна архівна служба України. Facebook*. 12.04.2022. URL: <https://www.facebook.com/100064780626529/posts/354891060013579/?sfnsn=mo>

5. Презентація онлайн-проєкту «Єдине вікно доступу до цифрових ресурсів українських архівів». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3476031-presentacia-onlajnproektuedine-vikno-dostupu-do-cifrovih-resursiv-ukrainskih-arhiviv.html>



*Добровольська В. В., д-р наук із соц. ком., доцент,
професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ
Пугач Л. Ю., аспірант
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ*

ВПЛИВ НОВІТНІХ ФОРМ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НА СУЧАСНОГО КОРИСТУВАЧА

Перебуваючи у безперервному інформаційному потоці, сучасний користувач стає дедалі вимогливішим у ставленні до себе, що простежується у читацьких (користувацьких) інформаційних потребах та запитах, зокрема їх задоволенні, відтак і до бібліотеки – (соціально-комунікаційного середовища, культурно-просвітницької установи, соціального інституту), що на базі кадрового потенціалу впроваджує, кумулює, реорганізовує, модифікує бібліотечні ресурси – «упорядковані бібліотечні фонди документів на різних носіях інформації, баз даних, мережні інформаційні ресурси, довідково-пошуковий апарат, матеріально-технічні засоби опрацювання, зберігання та передачі інформації» [1] і доступ до них та використовує фінансові можливості для впровадження, упорядкування та покращення матеріально-технічної бази організації для якнайшвидшого та якісного задоволення інформаційних потреб. Як зазначає дослідниця Г. Ковальчук, «Сучасна бібліотека – це адаптивна багатофункціональна, відкрита культурно-цивілізаційна інституція, що транслює культурні норми і цінності від покоління до покоління, сприяючи соціальній адаптації та соціалізації індивідів протягом усього життя» [3, с. 42].

Особливої уваги у вивченні питання впливу новітніх форм бібліотечно-інформаційного обслуговування заслуговує інтелектуальна потреба користувача та можливості бібліотеки. Впровадження у бібліотечну діяльність глобальної інформаційної мережі «Інтернет», новітніх технологій, онлайн-платформ, застосування та використання віртуальних сервісів для найповнішого задоволення освітніх, науково-дослідних, культурних, інформаційних та інших потреб засобами телекомунікаційних технологій дає змогу повною мірою отримати задоволений читацький запит. Відповідно до Закону України «Про бібліотеку та бібліотечну справу» «користувач бібліотеки» – фізична чи юридична особа, яка звернулася до послуг бібліотеки [2], вочевидь, це окрема особа чи організація, яка звертається до її послуг. Тож віддалений користувач має отримати відповідь на свій запит, не перебуваючи фізично у приміщенні бібліотеки. Власне, у цьому і є перевага дистанційного обслуговування користувачів. У цьому разі бібліотекар не знає його особисто, а лише обслуговує адресні дані.

Впровадження новітніх інформаційно-бібліотечних послуг дає змогу користувачеві, наприклад, відвідати 3D-тур бібліотекою, де він може «подорожувати нею», бачимо це на прикладі Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки [5]. Ознайомитися з новими надходженнями через віртуальну книжкову виставку, замовити літературу та отримати консультацію чергового фахівця-бібліографа, надаючи свій запит через віртуальну довідку, – безкоштовна онлайн-послуга, що спрямована на оперативне виконання разових запитів віддалених користувачів, які пов'язані з пошуком інформації [6].

Відповідь бібліотекаря на запит залежить від специфіки та складності сформованого інформаційного запиту, що виконується за пошуком ключових слів [4]. Публічна бібліотека як культурно-інформаційний простір уже давно вийшла «за рамки традиційного обслуговування», відповідає вимогам часу і вимогам сучасного користувача, реагуючи на його виклики у час пандемії COVID-19 і у воєнний час, який поза стаціонарним перебуванням у приміщенні бібліотеки задовольняє свої інтелектуальні, освітні, культурні, науково-дослідні потреби, маючи доступ до електронного каталогу вебсайту бібліотеки, БД, через соціальні мережі, роботу з блогами та інше.

Яскравим прикладом, як працювати в умовах пандемії бібліотеці / бібліотекарю / користувачеві описано учасниками (спікерами) Української бібліотечної асоціації (УБА). На онлайн-конференції, що відбулася на платформі ZOOM та паралельно транслиувалася на сторінці у Facebook (19 травня 2020 р.) за участю ВГО УБА та Українського інституту книги «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19», обговорювалися питання діяльності публічних бібліотек (зокрема на прикладі Публічної бібліотеки імені Лесі Українки у м. Київ). Учасниками конференції розкрито питання активної роботи бібліотек для розвитку віртуальних сервісів (для якісного та максимально оперативного задоволення інформаційних, освітніх, культурних потреб користувачів засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій). Спрямовано увагу на: «необхідності додаткового інвестування в модернізацію інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури бібліотечної мережі, забезпечення безперервної професійної освіти для працівників бібліотек, актуалізації формування бібліотечних фондів, зокрема комплектування електронними ресурсами та організації віддаленого доступу до них» [2]. Як бачимо, роботи є ще доволі багато, тому публічні бібліотеки знаходяться у постійному пошуку новітніх, ефективних форм інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів, активно впроваджують прогресивні інформаційні технології для того, щоб відповідати сучасним вимогам XXI ст. Тому якнайповніше у своїй діяльності вкладається у таке гасло: «Дивитися на бібліотеку очима користувача».

Список використаних джерел

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95. Дата оновлення: 22.05.2021. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95> (дата звернення: 11.06.2022).
2. Бібліотеки в умовах епідемії COVID-19 (24.03.2020). *Українська бібліотечна асоціація: офіційний сайт*. Київ, 2020. URL: <https://ula.org.ua/news/4537-biblioteku-v-umovakh-epidemii-covid-19>
3. Ковальчук Г. В. Пріоритети розвитку публічних бібліотек. *Бібліотека: місце традицій, простір інновацій*: матеріали круглого столу, присвяч. 55-річчю наук. б-ки Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв, м. Київ, 30 листоп. 2018 р. Київ: Вид-во: центр КНУКіМ, 2018. С. 42–43.
4. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://lounb.org.ua/>
5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://library@libr.rv.ua>
6. Українська бібліотечна енциклопедія. Нац. парлам. б-ка України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.ube.nplu.org.ua> (дата звернення: 4.06.22).

*Ковальська Л. А., д-р іст. наук, доцент
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця*

ФУНКЦІОНУВАННЯ АРХІВІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сьогодні в Україні проявилися загрози суверенності та національній безпеці, а водночас і їх негативний вплив на особистість, суспільство і державу. Агресія росії та її вторгнення в Україну спричинили зміни у системі державного управління і контролю за забезпеченням жит-